

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

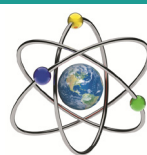

№2(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

*Elektron nashr. 234 sahifa,
2-fevral, 2026-yil.*

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

O'quvchilarni intellektual rivojlantirishning psixologik omillari	22
<i>Ashurov Ramzidin Ramazonovich</i>	
Maktabgacha ta'limda bolaning kitobxonlik madaniyatini shakllantirishda oila bilan ishlashning nazariy asoslari	27
<i>Jumanova Fatima Uralovna, Allaberganova Munisa Begimboy qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tizimida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanishning metodologik asoslari	32
<i>Jo'rayeva Nargiza Tairovna, Bekbergenova Yulduz Tanirbergen qizi</i>	
Faoliyatli yondashuv asosida maktabgacha 6-7 yoshli bolalarda nutqiy ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasi	35
<i>Ziyodullayeva Mohirabonu Ikromjon qizi</i>	
Davlat ta'lim muassasalarida manfaatlar to'qnashuvini boshqarishning tashkiliy-huquqiy mexanizmlari ...	39
<i>Xaybatullaeva Sojidxon Ziyatullayevna</i>	
Umumta'lim maktablarida jismoniy tarbiya darslarining samaradorligini oshirishda integratsion yondashuv	42
<i>Kamoliddinov Mirzohid</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining mantiqiy tafakkurini rivojlantirishda interfaol metodlarning samaradorligi	45
<i>Kamoliddinova Dilnoza Axmadilaxanovna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarda kreativ faollikni rivojlantirish mexanizmlari.....	48
<i>Nurjanova Rayxan Urazbaevna</i>	
Sinf biologiya fanini o'qitishda TIMSS topshiriqlardan foydalanish metodikasi va baholash mezonlari	52
<i>Xaitboyeva Dilorom Rustam qizi</i>	
Qandli diabet tashxisli bemorlarda shaxs tuzilmasining emotsional komponentlari	56
<i>Sadikova Umida Botirovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirishda pedagogik diagnostikani amalga oshirishning natijaviyligi	60
<i>Maxmutzimova Yulduz Raxmatovna, Qodirova Shaxnoza Saidazim qizi</i>	
Kasbiy imij shakllanishida psixologik jihatlarining tafovutlari	64
<i>Aminova Dilnoza Orifjonovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktorlarining jamoa bilan ishlash jarayonida yetakchilik kompetensiyalarini rivojlantirish	69
<i>Abdiyeva Fazilat Fayzulla qizi</i>	
Kichik maktab yoshidagi bolalar shaxsi rivojlanishida psixologik moslashuvning tipik xususiyatlari	73
<i>Mirsaitova Guzal Baxodirovna</i>	
Oliy ta'lim tizimida variativ modellashirish asosida talabalarning kreativ faoliyatini rivojlantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarining qo'llanilishi	76
<i>Quvvatova Mohira Hikmatillayevna</i>	
Interfaol treninglar orqali o'qituvchilarning innovatsion fikrlashini rivojlantirish tajribasi	79
<i>Abdiyeva Shodiyona Yodgor qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda milliy qadriyatlar asosida axloqiy tarbiyani shakllantirishning ahamiyati.....	82
<i>Zulayxo Nazarova, Qarshiboyeva Muxlisa Ismatullo qizi</i>	
Ijodiy qobiliyatni o'stirishda pedagogik mahorat va innovatsion metodlar	85
<i>Mutallibova Odinaxon Mirzaolimjon qizi</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida olimpiadalarga tayyorlashda masalalar yechish texnologiyasi 11-sinf misolida	89
<i>Aslonov Xayrullo Shukrullo o'g'li</i>	

Bokschi qizlarni texnika taktikasini takomillashtirish.....	94
<i>Axmedov Latifjon G'ayrat o'g'li</i>	
Ixtisoslashtirilgan terminologiyaning asosiy lingvistik xususiyatlari	99
<i>Axmedova Dilnoza Anvarovna</i>	
Interfaol metodlar orqali zamonaviy darslarni tashkil etishning o'ziga xos tendensiyalari	102
<i>Bakirov Otabek Bo'ranovich</i>	
Boshqaruv psixologiyasi terminlarini tarjima qilishning metodologik muammolari	106
<i>D. J. Norboyeva</i>	
Raqamli transformatsiya sharoitida oliy ta'lim muassasalari talabalari ruhiyatiga virtual muhitning salbiy ta'siri	110
<i>Giyosov Ulug'bek Eshpulatovich, Turayeva Nigora Husniddin qizi</i>	
Hamshiralik ishida raqamli texnologiyalardan foydalanishning samaradorligi.....	113
<i>Rasulova Gulmira, Amonova Dildora, Abdurahmonov Aziz, Hakimova X. X.</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kognitiv qobiliyatlarni shakllantirishda zamonaviy pedagogik yondashuvlar	117
<i>Jumayev Xushboq Soatmumin o'g'li</i>	
Principles of Organising Autonomous Learning.....	121
<i>Khazratova Zukhra Mamaraimovna</i>	
Najot – ta'limda, najot-tarbiyada	124
<i>Mo'minova Manzura Mamasodiqjonovna</i>	
Educational Potential of Museum Pedagogy and Criteria for its Application in Developing Historical Thinking of Pre-Service History Teachers.....	127
<i>Niyozov Javlonbek</i>	
Landshaft dizayni vastasida bo'lajak maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyachilarining estetik va kreativ ko'nikmalarini rivojlantirish	131
<i>Radjapova Zuxra Tirkashevna</i>	
Abdulla Avloniy pedagogik merosida shaxs psixologiyasi masalalari.....	134
<i>S. O. Mamarasulov, D. A. Egamberdiyeva</i>	
TBL metodini qo'llash orqali o'quvchilarning madaniyati va ijtimoiy muloqot ko'nikmalarini rivojlantirish....	138
<i>Sodikova Oyshakhon Muxammadsodik</i>	
Pedagogik innovatsiyalarni boshqarishning nazariy-metodologik asoslari.....	142
<i>Soliqova Barno Sodiq qizi</i>	
Boshlang'ich ta'lim magistratura talabalarining ijodiy faolligini rivojlantirish shart-sharoitlari	146
<i>Yarmatov Shermo'min Rahmatovich</i>	
Формирование готовности родителей детей старшего дошкольного возраста к выполнению воспитательной функции в семье.....	149
<i>Атаджанова Сохиба Талиповна</i>	
Redjio pedagogik yondashuv asosida maktabgacha katta yoshdagi bolalarda mantiqiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish pedagogik muammo sifatida	152
<i>Djamilova Nargiza Nuritdinovna, Otahonova Marjona</i>	
Talabalarda algoritmik kompetentlikni rivojlantirishning sun'iy intellekt va Big Data Analytics asosida o'quv faoliyatini real vaqt rejimida kuzatuvchi va boshqaruvchi konseptual modelni takomillashtirish.....	155
<i>Kayumova Nazokat Rashitovna</i>	
Raqamli ta'lim muhitida chet tili o'qituvchilari va talabalar o'rtasidagi interaktsiyaning pedagogik samaradorligi va innovatsion mexanizmlari	163
<i>Eshonqulova Umida Xolmirzayevna</i>	
MTTlarda nutqni rivojlantirishga doir mashg'ulotlarda interfaol usullardan foydalanish texnologiyasi	168
<i>To'laboyeva Iqbolaxon Olimjonovna</i>	
Ta'lim jarayonidagi konfliktlar.....	173
<i>Abulova Mohigul Komiljonzoda</i>	
Talabalarining bolalarda ijtimoiy moslashuvni shakllantirishga kasbiy tayyorgarligini takomillashtirish	176
<i>Inomova Mahliyo Yusuf qizi</i>	

Shaxs tuzilmasida ma'naviy intellekt: nazariy-metodologik tahlil va psixologik interpretatsiya	179
Mirxoligova Charos Xabibullaevna	
18-20 yoshli belbog'li kurashchilarning musobaqa oldi jismoniy tayyorgarliklari	183
Muzafarov Muxammadali Maxsudovich	
Talabalarda mustaqil ta'lim topshiriqlaridan foydalanib kasbiy madaniyatini rivojlantirishga zamonaviy yondashuvlar (boshlang'ich ta'limda tarbiya fani misolida)	187
Yadgarova Surayyo	
Maktab o'quvchilariga pedagogik ta'sir ko'rsatishda o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olish	190
Yo'ldoshova Shahlo Shukurullo qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini ma'naviy-ma'rifiy faoliyatga tayyorgarligini rivojlantirishning nazariy tahlili	194
Yusupova Sanobar Odil qizi	
Типология научного текста: от жанровой классификации к дискурсивной модели	197
Бахтияр Катибжанович Саттаров	
Взаимодействие педагога и семьи в профилактике и преодолении стресса у детей дошкольного возраста	201
Г. С. Алиходжаева, Х. Рахимова	
Условия эффективности инклюзивного образования	206
Г. С. Алиходжаева, Л. О. Бекмуродова	
Педагогическая готовность к обучению в школе детей билингов	211
Г. С. Алиходжаева, Н. А. Ганиева	
Педагогические условия формирования эмоционального интеллекта у дошкольников	216
Джалилова Феруза Намазовна	
Milliy meros va musiqiy madaniyatning yosh avlod tarbiyasidagi o'rni	219
Zuhriddin Azizov	
Госпитальная школа как пространство поддержки и развития ребёнка (на примере госпитальной школы при детской клиники Синсиннати, США)	222
Муминов Р. Р., Хакимова Н. Х., Набиева Г. Г.	
Интерактивные формы работы в процессе профориентации детей дошкольного возраста	227
Н. Т. Жураева, С. М. Ахмеджанова	
Samarali hamkorlikdagi faoliyatga tayyorlashga oid yondashuvlar	231
Hojiyeva Zulfiya O'ktamovna	

LANDSHAFT DIZAYNI VOSTASIDA BO'LAJAK MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARI TARBIYACHILARINING ESTETIK VA KREATIV KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISH

Radjapova Zuxra Tirkashevna

Nizomiy nomidagi O'zMPU

“Maktabgacha ta'lim nazariyasi va metodikasi” kafedrası
pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, (PhD), professor

Annotatsiya: Ushbu maqola landshaft dizayni vositasida bo'lajak maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyachilarining estetik va kreativ ko'nikmalarini rivojlantirishda landshaft dizaynining o'rnini va ahamiyatini tadqiq qilishga qaratilgan. Landshaft dizaynining ijodiy fikrlashni rag'batlantiruvchi imkoniyatlari hamda ushbu jarayonni samarali amalga oshirish uchun maxsus metodik yondashuvlarni ishlab chiqish masalalari muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim tashkiloti, kreativ fikrlash, qobiliyat, landshaft dizayni, ijodiy fikrlash, rag'batlantirish, tarbiyachi, maxsus metodik yondashuv, rag'batlantiruvchi imkoniyatlar.

Abstract: This article aims to examine the role and importance of landscape design in the development of aesthetic and creative skills of future preschool educators. The possibilities of landscape design in encouraging creative thinking, as well as the development of special methodological approaches for the effective implementation of this process, are discussed.

Key words: preschool educational organization, creative thinking, abilities, landscape design, motivation, educator, special methodological approach, motivational opportunities.

Аннотация: Данная статья направлена на исследование роли и значения ландшафтного дизайна в развитии эстетических и творческих навыков будущих воспитателей дошкольных образовательных организаций на основе ландшафтного дизайна. Обсуждаются возможности ландшафтного дизайна, стимулирующего творческое мышление, а также разработка специальных методических подходов для эффективной реализации данного процесса.

Ключевые слова: дошкольная образовательная организация, творческое мышление, способности, ландшафтный дизайн, мотивация, воспитатель, специальный методический подход, мотивационные возможности.

KIRISH

Kreativ fikrlash XXI asrda ta'lim sohasida muhim kompetensiya sifatida tan olinmoqda. Ayniqsa, maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyachilari uchun ijodiy yondashuv bolalar rivojlanishiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Shu bilan birga, tabiiy muhit bilan ishlash va landshaft dizayni elementlarini qo'llash kreativ fikrlashni rivojlantirishning samarali vositasi hisoblanadi. Maqolaning maqsadi – landshaft dizayni orqali tarbiyachilarning kreativ fikrlash qobiliyatini rivojlantirish metodikasini ishlab chiqishdir. Ko'kalamzorlashtirish materiallariga daraxt va butalar, gullar, maysalar, yer yopar o'simliklar, chirmashib va tirmashib o'suvchi o'simliklar kiradi. Ularning har biri o'ziga xos manzaraviy hamda tabiiy-biologik xususiyatlar va sifatlariga ega. Bu sifatning asosiy xususiyatlariga daraxt va butalarning bo'yi va balandligi, tanasining shakli-shamoyili, shox-shabballari, barglari hamda gullarining tuzilishi va ranglari kiradi. O'simliklar va ularning manzaraviy-biologik xususiyatlarini o'rganuvchi maxsus fan – “Dendrologiya” ekani haqida yuqorida aytilgan edi. Landshaft arxitektorlari va bog'bonlar o'simliklarni to'g'ri tanlash va ko'kalamzorlashtirish, loyihalash hamda ularni shakllantirish uchun landshaft dizaynini yaxshi bilishlari va o'z bilimlarini amalda qo'llay olishlari zarur.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Ilmiy adabiyotlarda bo'lajak maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyachilarining estetik va kreativ ko'nikmalarini rivojlantirish masalasi muhim pedagogik vazifa sifatida talqin etiladi. Tadqiqotchilar estetik muhit va ijodiy faoliyat pedagog shaxsining kasbiy shakllanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatishini ta'kidlaydilar. Xususan, landshaft dizayni tabiat, rang, shakl va makon uyg'unligini anglash orqali estetik didni shakllantirish hamda kreativ fikrlashni rivojlantirishda samarali vosita sifatida e'tirof etiladi. Pedagogika va dizayn sohasiga oid manbalarda landshaft dizayni asosida tashkil etilgan ta'lim muhiti bo'lajak tarbiyachilarda ijodiy tashabbus, vizual tasavvur va ekologik madaniyatni rivojlantirishi qayd etilgan. Umuman olganda, adabiyotlar tahlili landshaft dizayni bo'lajak tarbiyachilarning estetik va kreativ ko'nikmalarini shakllantirishda nazariy va amaliy jihatdan istiqbolli yo'nalish ekanligini ko'rsatadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqot bo'lajak maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyachilarining estetik va kreativ ko'nikmalarini landshaft dizayni vositasida rivojlantirish jarayonini ilmiy asosda o'rganishga qaratilgan bo'lib, unda kompleks yondashuv qo'llanildi. Tadqiqot metodologik jihatdan pedagogika, estetika, ijodiy faoliyat nazariyasi hamda maktabgacha ta'lim metodikasi tamoyillariga tayangan holda tashkil etildi.

Tadqiqot jarayonida nazariy va empirik metodlar uyg'unligidan foydalanildi. Nazariy bosqichda mavzuga oid pedagogik, psixologik va metodik adabiyotlar tahlil qilindi, landshaft dizaynining ta'limiy imkoniyatlari, estetik tarbiya va kreativlikni rivojlantirishga doir ilmiy qarashlar umumlashtirildi hamda muammoning konseptual asoslari ishlab chiqildi.

Empirik tadqiqot jarayonida kuzatish, suhbat, anketa so'rovlar, pedagogik tajriba-sinov ishlari hamda talabalarining amaliy faoliyati natijalarini tahlil qilish metodlari qo'llanildi.

Tajriba-sinov ishlari bo'lajak tarbiyachilar bilan mashg'ulotlar jarayonida olib borilib, unda landshaft dizayniga oid amaliy topshiriqlar, loyiha ishlari, maketlar yaratish, tabiiy materiallar bilan ishlash, kompozitsion yechimlar ishlab chiqish orqali estetik did va kreativ fikrlash ko'nikmalarini shakllantirishga alohida e'tibor qaratildi.

Tadqiqotda shuningdek, taqqoslash va diagnostik baholash metodlari orqali ishtirokchilarning dastlabki va yakuniy ko'rsatkichlari aniqlanib, olingan natijalar miqdoriy va sifat jihatdan tahlil qilindi. Metodologiyaning muhim jihati sifatida faoliyatga yo'naltirilgan va shaxsga yo'naltirilgan yondashuvlar asos qilib olindi, bu esa bo'lajak tarbiyachilarning individual ijodiy salohiyatini ochish, estetik qarashlarini boyitish va kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qildi.

Tadqiqot natijalarining ishonchligini ta'minlash maqsadida olingan ma'lumotlar tizimlashtirildi, umumlashtirildi va pedagogik xulosalar chiqarildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Kreativ fikrlashning mohiyati shundan iboratki, kreativ fikrlash bu – yangi g'oyalarni ishlab chiqish, muammolarni innovatsion yondashuv orqali hal qilish qobiliyatidir. Mazkur qobiliyat o'rgatiladigan va rivojlantiriladigan jarayon hisoblanadi. Ta'lim jarayonida kreativlikni shakllantirish uchun turli metod va texnikalardan foydalaniladi.

Landshaft dizaynining ta'limdagi o'rni alohida ahamiyatga ega bo'lib, landshaft dizayn tashqi muhitni estetik va funksional jihatdan tashkil etish san'ati sifatida talqin etiladi. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida landshaft dizayni bolalarning atrof-muhitni idrok etish qobiliyatini rivojlantirish bilan bir qatorda, tarbiyachilarning ijodiy yondashuvini shakllantirishda ham muhim rol o'ynaydi. Tabiiy materiallardan foydalanish, ekologik muhit yaratish va ijodiy loyihalar ishlab chiqish jarayonlari tarbiyachilarning ijodiy tafakkurini rivojlantiradi. Daraxt va butalarni o'zaro turkumlash hamda ulardan turli-tuman manzaraviy kompozitsiyalar yaratishning o'ziga xos qoida va qonunlari mavjud bo'lib, ular ilm-fanda manzaraviy yashil kompozitsiyalar deb ataladi. O'simliklardan tuzilgan bunday kompozitsiyalar tarkibiga soliterlar, daraxtlar va butalarni turkumlash asosida yaratilgan manzaraviy guruhlar, yashil devorlar, tirik yashil to'siqlar, yashil bordyurlar, daraxt va butalarni kuzab ishlash orqali shakllantirilgan sun'iy yashil shakllar, chirmashib va tirmashib o'suvchi yashil shakllar hamda gidroponik "karlik" o'simliklar kiradi. Ushbu kompozitsiyalarning mazmun va mohiyatiga hamda ularni shakllantirishning qoida va qonunlariga to'xtalib o'tilganda, soliterlar yakka tartibda ekiladigan, o'zining manzarasi, tanasining shakl-shamoyili, gullari va o'lchamlari bilan ajralib turuvchi, xushbichim va go'zal daraxt hamda butalar ekanligi aniqlanadi.

Metodik yondashuv doirasida metodikaning asosiy maqsadi tarbiyachilarning kreativ fikrlash qobiliyatini rivojlantirishga yo'naltirilgan amaliy mashg'ulotlar va loyihalarni ishlab chiqishdan iborat bo'lib, ushbu maqsadni

amalga oshirish uchun landshaft dizaynining ijodiy elementlari bilan tanishtirish, tabiiy materiallardan foydalanish holda loyihalar yaratish hamda estetik muhitni shakllantirish ko'nikmalarini rivojlantirish vazifalari belgilandi.

Mashg'ulotlarni tashkil etishda motivatsiya bosqichida tarbiyachilarga landshaft dizaynining mohiyati va uning pedagogik imkoniyatlari haqida ma'lumot berilib, ilhomlantiruvchi videolar, suratlar va real hayotiy misollar orqali qiziqish uyg'otiladi, amaliy loyiha ishlari bosqichida esa tabiiy materiallardan dekorativ kompozitsiyalar yaratish, jumladan gulzorlar va toshlardan panjaralar tayyorlash hamda mini-bog' yaratish bo'yicha jamoaviy loyihalar amalga oshiriladi, refleksiya va baholash bosqichida esa yaratilgan ishlar muhokama qilinib, ijodiy yondashuvlar baholanadi va kelgusidagi takomillashtirish yo'nalishlari aniqlanadi. Shuningdek, mashg'ulotlarda raqamli vositalar, xususan 3D landshaft dizayn dasturlari va virtual reallik texnologiyalaridan foydalanish tarbiyachilarning kreativligini yanada oshirishga xizmat qiladi.

XULOSA

Bo'lajak maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachilarining kreativ fikrlash qobiliyatini rivojlantirishda landshaft dizaynidan samarali metodika sifatida foydalanish mumkin. Tabiiy muhit va ijodiy yondashuv orqali pedagoglarning ijodiy salohiyati oshadi, bu esa o'z navbatida bolalarning rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Ushbu jarayonda landshaft dizayni bo'yicha maxsus treninglar tashkil etish, maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ekologik va ijodiy zonalar yaratish hamda tarbiyachilarni zamonaviy texnologiyalar bilan tanishtirish orqali ularning ijodkorligini qo'llab-quvvatlash maqsadga muvofiq hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Runco, M. A. (2014). Creativity: Theories and Themes: Research, Development, and Practice.
2. Shmeleva, E. (2016). Environmental Design for Early Childhood Development.
3. Tirkashevna, R. Z. (2024). Bo'lajak maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachilarining kreativ fikrlash qobiliyatini landshaft dizayni vositasida rivojlantirish metodikasi. In Proceedings of International Educators Conference (Vol. 3, No. 3, pp. 178–181).
4. Radjapova, Z. T., & Mirzaeva, G. Z. (2023). Innovatsion texnologiya landshaft dizaynida (maktabgacha ta'lim tashkilotlarida). Analysis of World Scientific Views International Scientific Journal, 1(4), 70–76.
5. Tirkashevna, R. Z. (2023). Landshaft dizayni bo'yicha ta'lim: muammolar va takliflar. Лучшие интеллектуальные исследования, 4(1), 158–164.
6. Radjapova, Z., & Abdurafova, U. (2023). The Importance of Using Methods in the Professional Training of Future Teachers on the Basis of an Integrative Approach. Science and Innovation, 2(B1), 337–340.
7. Radjapova, Z. (2023). Some Aspects of Increasing the Creative Competence of Professors-Teachers in Higher Education Institutions. Telematique, 22(01), 2646–2652.
8. Radjapova, Z. T. (2024). Respublikamizda madaniy landshaftni saqlash va tiklash. Inter Education & Global Study, (7), 117–123.
9. Radjapova, Z. (2025). Bo'lajak maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachilarining kreativ fikrlash qobiliyatini landshaft dizayni vositasida rivojlantirish metodikasi. Maktabgacha va maktab ta'limi jurnali, 3(1).
10. Maxmutazimova, Y. (2025). The Role of the Kindergarten Teacher in the Formation of the Child Personality. Journal of Multidisciplinary Sciences and Innovations, 1(1), 546–548.
11. Maxmutazimova, Y. (2025). Maktabgacha yoshdagi bolalarning kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirishda STEAM texnologiyasidan foydalanish. Maktabgacha va maktab ta'limi jurnali, 3(1).
12. Maxmutazimova, Y. R., & Sobirova, M. R. (2025). Maktabgacha yoshdagi bolalarda texnik ijodkorlik va muhandislik ko'nikmalarini rivojlantirishning dolzarbligi. Inter Education & Global Study, (1), 130–135.
13. Rakhmatovna, M. Y. (2026). The Urgency of Improving the Communicative Competence of Pre-School Educators with the Help of Information Technologies. Shokh Articles Library, 1(1), 873–876.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №2(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.